

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
švietimo, mokslo ir sporto ministro
2021 m. gruodžio 2 d.
įsakymu Nr. V-2192

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJOS DARBUOTOJŲ ETIKOS IR ELGESIO KODEKSAS

I SKYRIUS ETIKOS IR ELGESIO KODEKSO TIKSLAI

1. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos darbuotojų etikos ir elgesio kodeksas (toliau – Kodeksas) nustato etikos principus ir juos atitinkančias elgesio normas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje (toliau – Ministerija). Kodeksas taikomas Ministerijos valstybės tarnautojams bei darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis ir turintiems viešojo administravimo įgaliojimus (toliau – darbuotojai).

2. Kodekso tikslas – įtvirtinti etiško ir vengtinio elgesio nuostatas, kuriomis turi vadovautis Ministerijos darbuotojai, padėti kurti demokratišką, pasitikėjamą bei kūrybingumą skatinančią darbo aplinką, puoselėti teisingumą, sąžiningumą, pagarbą žmogui ir pilietinę atsakomybę.

3. Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu ir kitais teisės aktais. Kodekse vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, vartojamas šiame punkte nurodytuose bei kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

II SKYRIUS DARBUOTOJŲ VEIKLOS IR ETIKOS PRINCIPAI BEI ELGESIO NORMOS

4. Ministerijos darbuotojai, atlikdami savo funkcijas, vadovaujasi atsakomybės, atvirumo, efektyvumo, kūrybingumo, lankstumo, lojalumo valstybei, nesavanaudiškumo, sąžiningumo ir nešališkumo, padorumo, pagarbos žmogui ir valstybei, politinio neutralumo (išskyrus politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojus), profesionalumo, teisingumo, viešumo ir skaidrumo veiklos ir etikos principais.

5. Ministerijos darbuotojai vadovaujasi šiomis elgesio normomis:

5.1. veikia kaip profesionalai, nepriekaištingai ir atsakingai atlieka pareigas, savo darbo laiką naudoja efektyviai, bendradarbiauja, yra iniciatyvūs, inovatyvūs, siekia nuolat tobulėti;

5.2. yra objektyvūs ir nešališki, vadovaujasi valstybės ir visuomenės gerovės interesais, nepiktinaudžiauja (veikimu arba neveikimu) suteiktomis pareigomis, teisėmis ir įgaliojimais, nenaudoja jų savanaudiškais tikslais, ne tarnybos ar ne darbo interesais arba ne pagal įstatymus ar kitus teisės aktus, nesavivaliauja ir neviršija jiems suteiktų teisių ir įgaliojimų;

5.3. nesikiša į kitų Ministerijos darbuotojų veiklą, siekdami priversti atsisakyti teisėtų veiksmų ar atlikti neteisėtus veiksmus savo ar kitų asmenų naudai;

5.4. elgiasi nepriekaištingai, netoleruoja neskaidraus ir / ar šališko elgesio, kyšininkavimo, papirkimo, prekybos poveikiu, dokumentų klastojimo, sugadinimo ar paslėpimo, neteisėto tarnybos ar komercinės paslapties atskleidimo ar panaudojimo, valstybės turto pasisavinimo ar iššvaistymo;

5.5. bendrauja ir elgiasi pagarbiai: yra dėmesingi kolegoms, nesielgia atsainiai,

nedemonstruoja pranašumo, nepabrėžia pareigybių skirtumų, vengia asmeniškumų, yra tolerantiški ir paslaugūs, nepriekabiauja, neįžeidinėja, nešmeižia, nežemina kitų garbės ir orumo, nenaudoja fizinio ar psichologinio (pasikartojančios nepagrįstos kritikos ir nepagrįstų pastabų; sarkazmo; pakelto balso tono; ignoravimo; manipuliavimo; viešos pajuokos; pasiekimų menkinimo; grasinimo ir kt.) smurto ir netoleruoja tokio kitų darbuotojų elgesio;

5.6. puoselėja asmens orumo pripažinimu bei pasitikėjimu grįstą atmosferą, naujiems darbuotojams padeda įsitraukti į Ministerijos darbuotojų bendruomenę;

5.7. vadovaujasi lygių galimybių ir nediskriminavimo kitais pagrindais principais: su visais elgiasi teisingai, nepaisydami jų lyties, rasės, kilmės, tautybės, seksualinės orientacijos, šeiminių ar socialinės padėties, kalbos, išsilavinimo, amžiaus, religinių įsitikinimų, politinių pažiūrų, negalios ir kitų aplinkybių;

5.8. vadovaujasi privataus gyvenimo neliečiamumo principu, gerbia kolegų ir kitų asmenų privatų gyvenimą, neteisėtai neatskleidžia ir nenaudoja informacijos apie jų privatų gyvenimą;

5.9. vengia veiksnių ir aplinkybių, galinčių diskredituoti Ministerijos darbuotojus ar Ministeriją;

5.10. atlikdami darbo funkcijas yra neutralūs politinio proceso dalyvių atžvilgiu (išskyrus politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojus), darbo vietoje ir darbo metu neužsiima politine veikla ir agitacija, savo nuomonę išsako taip, kad ji būtų suprasta kaip asmeninė, bet ne Ministerijos pozicija;

5.11. laiku ir sąžiningai deklaruoja privačius interesus ir galimus interesų konfliktus, kilus faktiniam ar galimam interesų konfliktui, informuoja apie tai Ministerijos vidaus teisės aktu nustatyta tvarka ir nusišalina nuo bet kokių interesų konfliktą sukeliančių klausimų ar jų sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo;

5.12. jeigu nėra tikri, ar atsidūrė interesų konflikto situacijoje, arba nežino, kaip turėtų pasielgti atsidūrę interesų konflikto situacijoje, kreipiasi į Ministerijos administracijos padalinį, atsakingą už personalo valdymą, kad raštu pateiktų rekomendacijas, kaip teisingai elgtis esamoje situacijoje;

5.13. komunikuoja ir elgiasi atsakingai, kad veiksmai nebūtų suprasti kaip užuomina ar provokavimas duoti kyšį;

5.14. nepriima dovanų (išskyrus dovanas, Lietuvos Respublikos norminiuose teisės aktuose nustatytais atvejais gautas pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas bei reprezentacijai skirtas dovanas), pinigų ar paslaugų, išskirtinių lengvatų, nuolaidų už veiklą, susijusią su atliekamomis darbo funkcijomis, o jeigu siūlomas, žadamas duoti, duodamas neteisėtas atlygis arba provokuojama jį priimti, aiškiai parodo, kad tokio elgesio netoleruoja, pareikalauja nedelsiant nutraukti tokius veiksmus;

5.15. jeigu nežino, kaip turėtų pasielgti, kai siūloma dovana arba mano, kad daromas poveikis, savo abejones atvirai išdėsto savo tiesioginiam vadovui, už antikorpūcinės aplinkos kūrimą atsakingam Ministerijos darbuotojui ir paprašo pateikti rekomendacijas, kaip tinkamai pasielgti esamoje situacijoje;

5.16. jei pinigai ar kiti daiktai buvo palikti netyčia, kreipiasi į tai padariusį asmenį, kad kuo greičiau juos pasiimtų. Jei asmuo, neatsižvelgdamas į darbuotojo prieštaravimą, paaiškinimą ir įspėjimą, savo veiksmais padarė galimai korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, apie tai informuoja tiesioginį vadovą ir už antikorpūcinės aplinkos kūrimą atsakingą Ministerijos darbuotoją;

5.17. nesinaudoja viešai neskelbiama tarnybine informacija ne tarnybinei veiklai;

5.18. valstybės, Ministerijos ar jai pavaldžių įstaigų nuosavybe naudojasi nepažeisdami teisės normų.

6. Vadovai papildomai vadovaujasi šiomis elgesio normomis:

6.1. skatina kurti darbingą, draugišką aplinką ir organizacijos kultūrą, kurioje gerbiamos žmogaus teisės ir puoselėjamos lygios galimybės;

6.2. etinį aspektą laiko svarbia kiekvienos veiklos sprendimo dalimi, skatina darbuotojus vadovautis šiuo principu ir savo elgesiu rodo pavyzdį;

6.3. sudaro galimybę darbuotojams atskleisti jų profesinę kompetenciją, skatina jų asmeninį tobulėjimą;

6.4. yra objektyvūs ir laikosi lygių galimybių principų, sudarydami darbuotojams darbo sąlygas, karjeros galimybes, nustatydami darbo krūvį, užmokestį, sudarydami galimybę gauti priemokas, premijas, tobulinti kvalifikaciją, gauti atostogas;

6.5. objektyviai vertina darbuotojų darbo rezultatus ir pasiekimus, vengia bet kokių veiksmų, kurie galėtų suteikti pagrindo abejoti nešališkumu;

6.6. pastabas dėl pavaldžių darbuotojų darbo reiškia mandagiai, skatina darbuotojus reikšti savo nuomonę tarnybiniais klausimais ir ją išklauso;

6.7. rūpinasi, kad darbo aplinkoje būtų kuo mažesnės galimybės psichologinio smurto apraiškoms, darbuotojai nepatirtų priešišku, neetišku, žeminančių, agresyvių, užgaulių, įžeidžiančių veiksmų, kuriais kėsiamasi į jų garbę ir orumą, fizinį ar psichologinį neliečiamumą ar kuriais siekiama įbauginti, sumenkinti ar įstumti į beginklę ir bejėgę padėtį;

6.8. rūpinasi, kad darbo aplinkoje psichologinį smurtą patyrusiems darbuotojams būtų užtikrinta reikiama pagalba;

6.9. netoleruoja nepotizmo, kronizmo, klientizmo.

III SKYRIUS KODEKSO REIKALAVIMŲ LAIKYMASIS

7. Kodekso projektas skelbiamas ir svarstomas viešai. Patvirtinto Kodekso nuostatos priimamos kaip įsipareigojimas.

8. Apie Kodekso pažeidimą, neetišką ar nesąžiningą elgesį per Ministerijos Informacinę dokumentų valdymo sistemą (DVS) pranešama Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos etikos ir elgesio kodekso pažeidimų tyrimo komisijai (toliau – Komisija), sudarytai Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro (toliau – ministras) įsakymu. Taip pat galima pranešti Ministerijos vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, vadovaujantis Informacijos vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu teikimo ir tvarkymo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. V-1774 „Dėl Informacijos vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu teikimo ir tvarkymo Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

9. Darbuotojui, pranešusiam apie Kodekso pažeidimą, garantuojamas tapatybės konfidencialumas (jeigu to darbuotojas prašo), užtikrinama, kad dėl pateiktos informacijos jam nebūtų daromas neigiamas poveikis, ir yra taikomos teisinės gynybos priemonės, nustatytos Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo 11 straipsnyje ir kituose teisės aktuose.

10. Šio Kodekso galimo pažeidimo tyrimas atliekamas ministro įsakymu patvirtintame Komisijos darbo reglamente nustatyta tvarka. Atlikusi tyrimą, Komisija pateikia išvadą ir siūlymus ministrui ar jo įgaliotam asmeniui.

11. Ministerijos darbuotojas laikomas pažeidusiu Kodeksą, jeigu jis priėmė sprendimą ir / ar atliko kitokį veiksmą, prieštaraujančius Kodekso nuostatoms, arba toleravo kitų darbuotojų neetišką elgesį ar jų neteisėtus veiksmus. Kodekso pažeidimas gali būti konstatuotas tik Komisijai atlikus tyrimą ir priėmus atitinkamą sprendimą.

12. Sprendimą dėl Kodeksą pažeidusio Ministerijos darbuotojo atsakomybės priima ministras arba jo įgaliotas asmuo, įvertinęs Komisijos išvadą ir siūlymus. Kodeksą pažeidusiam Ministerijos darbuotojui atsakomybė taikoma Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo, Lietuvos Respublikos darbo kodekso bei kitų nacionalinių teisės aktų nustatyta tvarka.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Kodeksas tvirtinamas ir keičiamas ministro įsakymu.

14. Siūlymus keisti, papildyti Kodekso nuostatas ministrui arba Komisijos pirmininkui gali teikti kiekvienas Ministerijos darbuotojas. Dėl poreikio keisti ar papildyti Kodeksą sprendžia ministras, įvertinęs gautus siūlymus.

15. Kodekso įgyvendinimo stebėseną atlieka Komisija.

16. Tais atvejais, kai Ministerijos darbuotojo elgesio nereguliuoja šio Kodekso nuostatos, jis privalo laikytis kituose nacionaliniuose teisės aktuose nustatytų etikos reikalavimų.
